

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАНЯТЬ В СУДНОМОДЕЛЬНОМУ СПОРТІ

Когут І. О., Маринич В. Л., Шитікова Є. А.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Вступ. Заняття фізичною культурою і спортом є одними з найефективніших засобів соціальної, психологічної та фізичної адаптації дітей з особливими освітніми потребами (ООП). У процесі таких занять можуть вирішуватись різні завдання: розвиваючі, освітні, виховні, оздоровчі. На сьогодні до числа найбільш важливих завдань освіти та спорту належить соціалізація дітей з ООП.

Саме тому інклюзивна освіта ґрунтується на таких підходах до викладання та навчання, які повинні бути гнучкими та змогли задовольнити потреби кожної дитини. Знання та методи, що є необхідними для роботи з дітьми з ООП, є наразі інноваційними для більшості тренерів. Тому дослідження програмних аспектів побудови інклюзивних занять в судномодельному спорті є актуальним.

Мета дослідження – обґрунтування програмного забезпечення інклюзивних занять в судномодельному спорті для формування ключових компетентностей у дітей з ООП.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та матеріалів мережі Інтернет, синтез та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Судномодельний спорт – це технічний неолімпійський вид спорту, що включає проектування і виготовлення моделей кораблів і суден різних класів для спортивних змагань. Навчально-тренувальний процес в судномодельному спорті спрямований на формування у гуртківців прикладних навичок, що пов'язані з управлінням технічно-спортивними засобами, конструюванням та виготовленням спортивних моделей [1].

Для реалізації інклюзивного навчання необхідним є розробка методичних рекомендацій, що стануть доповненням для реалізації навчальних програм та необхідних матеріалів, з урахуванням особливостей навчання учнів (в першу чергу дітей з інвалідністю) та застосування науково-обґрунтованих методів, прийомів та засобів навчання для дітей з ООП.

Забезпечення інклюзивного навчання, з точки зору психолого-педагогічної науки, здійснюється здебільшого в контексті вирішення організаційно-методичних проблем виховання та навчання дітей з ООП, їх соціалізації та реабілітації.

Удосконалення навчальних програм пов'язане з необхідністю створення умов для навчання дітей з ООП. На основі навчальної програми з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Судномодельювання», нами було розроблено та запропоновано навчальну програму з Судномодельювання та судномодельного спорту для гуртків, секцій, творчих об'єднань судномодельювання інклюзивної форми навчання, що орієнтована на дітей віком від 8 до 12 років. Судномодельювання та судномодельний спорт дають можливість для набуття знань та реалізації власних здібностей у таких суміжних галузях як наука, техніка та спорт.

Метою запропонованої програми є створення умов для соціалізації та техніко-технологічного розвитку дітей в інклюзивному освітньому середовищі засобами судномодельного спорту.

Завдання навчальної програми спрямовані на соціалізацію дітей з ООП та формування необхідних компетентностей:

- *пізнавальної*, яка передбачає розвиток абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатності генерувати нові ідеї (креативність);

- *проектно-технологічної*, яка передбачає оволодіння сучасними знаннями в області техніки та технологій із подальшим застосуванням знань у практичних ситуаціях, формування трудових навичок;

- *соціально-психологічної*, яка передбачає розвиток комунікативних навичок та здатності працювати в команді; розвиток самостійності для адаптації до соціальних умов [2].

Інклюзивне навчання в гуртку спрямоване на формування у дітей професійної етики, мотивування одне одного рухатись до спільної мети, здатності усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми. Розглянемо вплив інклюзивних занять в судномодельному спорті на практично здорових дітей та дітей з ООП (табл. 1).

Таблиця 1

Переваги інклюзивних занять в судномодельному спорті

Для здорових дітей	Для дітей з ООП
Спільне	
Удосконалення дрібної моторики, швидкості реакції; оволодіння технікою та технологіями, покращення емоційного стану; розвиток пізнавальних процесів: уяви, пам'яті, мислення.	
Відмінне	
– формування толерантного ставлення до дітей з ООП (зокрема, дітей з інвалідністю), сприйняття їх можливостей та особливостей поведінки; – розвиток емпатії та об'єктивності власних можливостей.	– пошук нових друзів та знайомств серед однолітків; – розвиток комунікативних здібностей, вміння працювати в команді; – подолання ізоляції; – інтеграція в суспільство, набуття нових знань, формування вмінь та навичок, корекція наявних порушень моторних функцій; – можливість у майбутньому отримати професійну технічну освіту (працевлаштування); – навчально-тренувальний процес враховує та базується на наявних можливостях дітей, їх сильних сторонах; – покращення емоційно-вольової сфери; – підвищення самооцінки, самоорганізації та самостійності.

Ефективність процесу підготовки може оцінюватись досягнутими спортивними результатами та позитивними змінами інтелектуального, психологічного та фізичного стану спортсмена. Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, захист моделі, участь в конкурсах, виставках, змаганнях. З метою розвитку та підтримки обдарованих та талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок та задоволення їхніх потреб у професійному самовизначенні поряд із груповими, колективними формами роботи проводиться індивідуальна робота з учнями при підготовці до змагань, виставок та інших масових заходів. Створюються умови для диференціації та індивідуалізації навчання відповідно до творчих здібностей, обдарованості, віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я вихованців. Програма є орієнтовною. За необхідності керівник гуртка може коригувати навчальний план в залежності від прогресу та здібностей дитини, а також у випадку дистанційного навчання. Програма не обмежує у способах та засобах підготовки спортсменів.

Висновки. Інклюзивні заняття у гуртках судномодельювання спрямовані на формування пізнавальної, проєктно-технологічної та соціально-психологічної компетентностей, що є вкрай актуальним для гармонійного розвитку дітей. Саме тому, слід зазначити, що впровадження інклюзивного навчання в гуртках судномодельювання та судномодельному спорті для дітей з ООП передбачає створення умов для соціалізації за рахунок гурткової роботи та сприяє розвитку і вихованню технічно обдарованої молоді.

Література.

1. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Судномодельювання і судномодельний спорт «Командою на бордаж» (для дітей з особливими освітніми потребами) / за ред. Штикової ЄА, Пасхалової ЛО. – К. : УДЦПО, 2021.

2. Поняття соціально-психологічної компетентності та його аналіз. [Електронний ресурс] // Освіта.ua – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/dfvje>